

De rustdag

Thema: De Tien Geboden
Lukas 13: 10-17

VOORAF

In deze weken staan we in de bovenbouw stil bij de Tien Geboden. Deze zondag gaat het over het vierde gebod: 'Gedenkt den sabbatdag, dat gij dien heiligt...'. Als uitgangspunt is hierbij gekozen voor de geschiedenis van de genezing van een verlamde of misschien beter gezegd: de gekromde vrouw uit Luk. 13.

De rode draad door deze geschiedenis is de vraag: wat mag er nu wel en wat mag er nu niet op de sabbat? We weten uit de evangeliën dat er meer conflicten tussen de Heere Jezus en de Joodse leidslieden zijn geweest over deze vraag. De Joodse leidslieden waren er voortdurend op uit om Jezus te beschuldigen van overtreding van de wet. Er zijn verklaarders die deze geschiedenis plaatsen in het laatste halfjaar van Jezus' leven. In die tijd is steeds duidelijker en heftiger de vijandschap tegen Hem openbaar gekomen.

a. De genezing van de vrouw (Luk. 13: 10-13)

UITLEG VAN DE TEKST

In vers 10 wordt vermeld dat de Heere Jezus aan het leren is op de sabbat in één van de synagogen. Dat wil zeggen dat Hij op de rustdag van de Joden een gedeelte van één van de Oudtestamentische boeken uitlegt. Een duidelijk voorbeeld daarvan lezen we in Luk. 4: 16. Terwijl Hij aan het leren, aan het uitleggen is, komt er opeens een vrouw de synagoge binnen. Naar alle waarschijnlijkheid is zij er niet vanaf het begin bij geweest. Wanneer immers de overste van de synagoge de daad van de Heere

Jezus bestraft (vers 14), legt hij de nadruk op het feit dat zij gekomen is om hulp te vragen. Je mocht natuurlijk best met een bepaald gebrek in de synagoge komen. Maar het verkeerde is dat iemand hulp vraagt op de sabbat. We kunnen veronderstellen dat zij met het bijzondere doel om genezen te worden de synagoge is binnengelopen. 'En ziet', het is alsof Lukas aan het begin van vers 11 zegt: opeens is ze daar! Maar het wil niet zeggen dat ze ook meteen opgevallen is tussen de mensen die daar stonden. Ze is namelijk een vrouw die krom gebogen is en daardoor heel klein is van gestalte. En ze is niet zomaar ziek. Ze heeft een 'geest der krankheid'. Haar geest is ziek! De ziekte zit bij haar vanbinnen, in haar geest. De Heere Jezus zegt straks dat de satan haar gebonden had (vers 16). Zij is dus in de macht van de boze, die haar geest ziek maakt. En haar lichaam heeft daar ook onder geleden. Ze gaat er zo onder gebukt, dat ze helemaal krom is gegroeid. Vergelijk het maar met een tak van een boom. Wanneer je daar iets zwaars aan hangt, dan groeit deze krom. Ze is zo krom gegroeid, dat ze zichzelf niet meer kan oprichten. Ze kan de mensen niet meer aankijken. Ze kan de zon niet meer zien. Ze ziet alleen maar de aarde. En dat heeft ze al achttien jaar! Dag in dag uit. Wat een triest beeld!

Blijkbaar is deze vrouw onopvallend tussen de hoorders gekomen en komt ze niet verder! Maar Jezus ziet haar (vers 12). Zijn zien is een ander zien dan ons zien. Wij zien alleen mensen aan de buitenkant. De Heere Jezus ziet de mens ook aan de binnenkant. Hij doorziet ons. Hij weet wat er met ons aan de hand is. Zo is het ook hier. Hij ziet de oorzaak van de gebogenheid van deze vrouw. Hij

roept haar tot Zich. En Hij spreekt. Hij spreekt het verlossende woord! Hij spreekt met macht. Hij heeft ook alleen de macht om zo te spreken. 'Gij zijt verlost!' Hij snijdt de band door van de satan. Hij breekt de boeien waarin deze vrouw gevangen zit. Verlossen is losmaken! Zoals een gevangene losgemaakt, bevrijd wordt en te horen krijgt: 'Je bent vrij.' Dat doet de Heere Jezus alleen. Daarom legt Hij ook de handen op (vers 13), om zo heel duidelijk te laten zien dat deze verlossing van Hem komt. En waar Hij dat doet, gebeurt het! Let op het woordje 'terstond', d.w.z. op datzelfde moment! Zij stond weer recht. Rechtop. Zij was bevrijd. Een grote last viel van haar af. En de eerste die ze in de ogen keek was... Jezus!

En ze verheerlijkte God. Dit verheerlijken houdt in dat ze daarmee ook erkende dat de Heere Jezus de Zoon van God is. In Hem zag ze dat God haar gered had.

TER OVERWEGING

Een uitvoerige beschrijving van deze zieke vrouw doet straks des te meer het grote wonder uitkomen. Goud komt des te duidelijker uit tegen een donkere ondergrond. Zo ook het goud van Christus' liefde. Ondanks haar kleine, neergebogen gestalte komt zij in de synagoge. Zij komt daar waar de grote Geneesheer spreekt. Hier zien we reeds dat zij een dochter van Abraham is naar het geloof. Haar geloof is komen tot Christus in haar diepe nood. En wat is geloof anders dan komen tot Hem, hoe klein en nederig we ook zijn?

Alle nadruk valt op de macht van de Heere Jezus. Hij kan en wil verlossen. Dat gebeurt ook. Dat merk je ook! Dat is te ervaren. Net zoals een kind rustig wordt wanneer vader de hand op het hoofd legt en zegt: 'Ik ben er toch!' Juist voor kinderen is het best duidelijk te maken dat het geloof iets is wat je ook voelt. Het geeft rust. Het neemt angst weg. Juist ook wanneer gehoord wordt dat Hij verlost uit de macht van de boze. Spreek hier maar een goed woord van Hem!

b. De kritiek vanuit de synagoge (Luk. 13: 14-17)

UITLEG VAN DE TEKST

Niet iedereen is er blij mee dat deze vrouw verlost is. Terwijl deze vrouw juicht, ergert de overste van de synagoge zich dat de Heere Jezus de vrouw op de sabbat heeft genezen (vers 14). Hij spreekt Jezus echter niet rechtstreeks aan. Hij spreekt tot de schare. Daaruit blijkt dat hij Jezus veracht. Hij gaat de daad van Jezus indirect bestraffen, via de schare. De overste van de synagoge vindt deze genezing op de sabbat zonde. Er mocht volgens de re-

gels van de Joden alleen maar geneeskundige hulp ingeroepen worden wanneer er levensgevaar was. Nu, deze vrouw was al achttien jaar ziek en dan kon het nog wel een dag langer duren! Er zijn zes dagen waarop gewerkt moeten worden en men zich kan laten genezen.

De Heere Jezus gaat nu echter deze overste bestraffen (vers 15). Hij zegt: 'Gij, geveinsde.' Hij zegt dat deze man een huichelaar is en niet eerlijk. De overste doet immers alsof hij het op wil nemen voor de sabbat, maar in feite is hij tegen de Heere Jezus. Dat is echt schijnheilig. Hij is een vijand van Jezus. Jezus spreekt hem aan op zijn eigen woorden. Op de sabbat maakt men wel een os of een ezel los van de voederbak om het dier te laten drinken. Mag men dan geen mens losmaken/verlossen uit de macht van de boze? Deze vrouw was wel degelijk in levensgevaar. Wie in de macht van de boze zit, is in gevaar. Zij moest nu verlost worden. Dat woordje 'nu' komt ook letterlijk voor in vers 16. Zij is ook een 'dochter Abrahams' (vers 16), d.w.z. een lid van Gods eigen volk. Werd juist op de sabbat niet als volk beleden, dat zij als Zijn eigendom God toebehoorden? Daarbij is deze vrouw al achttien jaar gebonden door de satan.

Dit woord vol ontferming maakt de tegenstanders beschaamd (vers 17). Hier kunnen zij niets op terug zeggen. De schare verblijdde zich! De Heere had heerlijke dingen gedaan en waar Hij verlost, komt vreugde!

TER OVERWEGING

Hoe zouden wij het vinden wanneer er iemand de kerk binnenkwam en opeens zou gaan zingen? Zingen over het feit dat hij of zij door de Heere Jezus gered is. Wij zouden dat ordeverstoring vinden en het kwalijk nemen. We lijken soms op de overste van de synagoge! Toch gaat het er juist om dat op de sabbat mensen verlost worden! Deze gedachte geeft een mooie gelegenheid om duidelijk te maken waarom we naar de kerk en naar de zondagschool gaan. Het gaat erom dat wij verlost worden. Uit de macht van de boze overgebracht worden in de genade van de Heere Jezus Christus. En dan gaat het altijd om 'nu'! Het kan geen dag uitstel lijden! Heden, zo gij Zijn stem hoort!

Het is belangrijk om de kinderen erop te wijzen dat de Joden nog steeds op de zevende dag hun sabbat, hun rustdag houden. Wij doen dat als christenen op de eerste dag van de week, de zondag, omdat de Heere Jezus op die dag is opgestaan uit de doden.

Bij de bespreking moeten we oppassen om niet te vervallen in een discussie van wat wel en niet mag

op de zondag. Het is opmerkelijk dat de Heere in de voorgaande geboden zegt wat er niet moet geschieden. Maar bij het vierde gebod horen we niet: Gij zult op de sabbat niet... Nee, dit sabbatsgebod laat ons veel meer horen wat we wel moeten doen en waarmee we op die dag bezig moeten zijn, dan wat we niet moeten doen. Gedenkt de sabbatdag dat gij die heiligt, zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen, maar de zevende dag, is de sabbat des Heeren, uws Gods, dan zult gij geen werk doen, gij, noch uw zoon, noch uw dochter, noch uw dienstknecht, noch uw dienstmaagd, noch uw os, noch uw ezel, noch de vreemdeling die in uw poorten is.

‘Gedenkt de sabbatdag.’ Sabbat wil letterlijk zeggen: rust. De sabbatdag is de rustdag. De Heere gebiedt ons dat we die dag zullen rusten. Hijzelf heeft deze dag ingesteld. De oorsprong van de rustdag ligt in de schepping. Wat deed God op de zevende dag? Zes dagen heeft Hij gearbeid en op de zevende dag rustte Hij van Zijn werk. .

Dat ritme van God, zes dagen werken en op de zevende dag rusten en Zich vermaken in het werk van Zijn handen, moet nu ook de maatslag zijn voor het leven van Gods beelddrager. Daar is eigenlijk niet veel meer van over. Door de zondeval vertoont de mens niet meer het levensritme wat er in God was. We hebben van nature geen vermaak in de rust, op die manier dat we ons verblijden in het werk van God. We jagen maar door, zeven dagen lang. Onze 24-uurseconomie is er een duidelijk voorbeeld van.

‘Zes dagen zult gij arbeiden en al uw werk doen, maar op de zevende dag zult gij geen werk doen.’ De sabbat is een geheiligde dag, afgezonderd van

de zeven dage. Het is de dag des Heeren, dat wil zeggen de dag van en voor de Heere. Daarmee zeg ik niet dat de andere zes dagen van de week voor onszelf zijn. Nee, alle dagen van ons leven komen de Heere en Zijn dienst toe. Het is treffend dat bij de behandeling van het vierde gebod in zondag 38 niet staat wat God in het vierde gebod verbiedt maar juist: wat gebiedt God in het vierde gebod? In antwoord 38 worden eerst de voorwaarden voor de rustdag aangegeven: ‘Eerstelijk, dat de kerkdienst, of het predikambt, en de scholen onderhouden worden.’ Dat gebeurt bijv. door de collecte voor de kerkvoogdij of voor de instandhouding van de erediensten. Het eerste wat gebiedt is om samen te komen met de gemeente. Daarom was de Heere Jezus ook op de sabbat te vinden in de synagoge. De rustdag is in de eerste plaats ingesteld om in de kerk ‘Gods Woord te horen, de Sacramenten te gebruiken (Doop en Avondmaal), God de Heere openlijk aan te roepen (in de gebeden) en de armen Christelijke handreiking te doen’ (diaconiecollecte).

Antwoord 103 eindigt heel mooi. We moeten geen zondagschristenen zijn, maar christenen die ook door de week God dienen. Het doel van de rustdag is ‘dat ik al de dagen mijns levens van mijn boze werken ruste, de Heere door Zijn Geest in mij werken late, en alzo de eeuwige sabbat in dit leven aanvange’. Als gevraagd wordt zoals aan het begin: wat mag er nu wel en wat mag er nu niet op de sabbat, kunnen we antwoorden: ‘Op de zondag mag je ALLES, als het maar is tot eer van God en dan doe je niet alles meer.’

GELOOFSLEER

Heidelbergse Catechismus, zondag 38.

